

Opinie concordantă,

formulată în temeiul articolelor 27 alineatul (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 67 din Codul jurisdicției constituționale

1. Prevederile legale recunoscute constituționale la pct. 2 din dispozitivul HCC nr. 5/2025 condiționează întreruperea prescripției tragerii la răspundere penală de comiterea unei infracțiuni noi pentru care este prevăzută pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de doi ani.

2. Deși împărtășesc parțial opinia majorității exprimată în Hotărârea nr. 5/2025, consider că textul „*prescripția se va întrerupe dacă [...] persoana va săvârși o infracțiune*” din articolul 60 alin. (4) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, este constituțional în măsura în care se referă la existența unui act procedural de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit sau de învinuit la săvârșirea unei noi infracțiuni, care, potrivit legii, trebuie comunicat acesteia.

3. Răspunderea penală trebuie să intervină cât mai curând posibil după săvârșirea infracțiunii, într-o perioadă apreciată de legislator ca fiind rezonabilă. Justificarea prescripției este strâns legată de rațiunea represiunii penale, care, după trecerea unui interval îndelungat de timp de la săvârșirea infracțiunii, devine inefficientă în raport cu scopul pedepsei penale (a se vedea, *mutatis mutandis*, § 45 din Hotărâre). Scopul pedepsei penale, între altele, este de a corecta făptuitorul, precum și de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni atât de către cel care a săvârșit infracțiunea, cât și de către alte persoane (a se vedea articolul 61 alin. (2) din Codul penal). Pentru a-și atinge scopul, răspunderea penală trebuie să intervină prompt, cât mai repede după săvârșirea infracțiunii, întrucât doar în acest fel pot fi realizate prevenția generală și cea specială, precum și corectarea făptuitorului. Cu cât răspunderea penală intervine mai târziu după săvârșirea infracțiunii, cu atât eficiența ei este mai redusă, rezonanța socială se diminuează, iar stabilirea răspunderii penale pentru infracțiunea săvârșită nu mai este considerată necesară, deoarece urmările acesteia ar putea fi înlăturate sau ar putea scădea în intensitate. Totodată, în intervalul de timp scurs de la săvârșirea infracțiunii, autorul acesteia se poate corecta, fără a mai fi necesară aplicarea unei pedepse. Astfel, în cazul în care de la săvârșirea unei infracțiuni a trecut o perioadă de timp stabilită de legislator ca fiind rezonabilă, iar între timp autorul infracțiunii nu a comis o altă faptă infracțională, intervine liberarea de răspundere penală, inclusiv pentru rațiunea că, odată cu trecerea timpului, scopul pedepsei penale nu mai este eficient sub aspectul corectării persoanei respective. Din contra, în cazul în care în interiorul termenului de prescripție persoana săvârșeste o nouă infracțiune de o anumită gravitate, scopul pedepsei penale rămâne imperios și trebuie realizat. În ultimul caz, curgerea timpului și comportamentul persoanei constituie împrejurări care demonstrează că scopul pedepsei penale persistă.

4. Așadar, pe baza prevederilor recunoscute constituționale prin HCC nr. 5/2025, persoana este liberată de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat termenele indicate la articolul 60 alin. (1) din Codul penal și în această perioadă persoana nu a comis o altă faptă calificată de Cod ca infracțiune pentru care este prevăzută pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de doi ani. Motivul întreruperii termenului de prescripție, așa cum este el formulat, nu obligă instanțele de judecată să constate vinovăția persoanei la comiterea noii infracțiuni. În acest caz, în opinia mea, este relevantă existența unui act procedural de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit sau de învinuit la săvârșirea unei noi infracțiuni, care trebuie comunicat acesteia. Calcularea prescripției în acest caz începe din momentul săvârșirii infracțiunii noi.

5. Alt aspect al prezentei Opinii vizează natura juridică a normelor instituției prescripției. În ședința publică autorul sesizărilor nr. 71g/2024 și 158g/2024 a invocat raționamentele HCC nr. 14 din 27 mai 2014, §§ 53-55, potrivit cărora prescripția este o instituție de drept substanțial, abordare

în care legea penală referitoare la prescripție este supusă regulii de aplicare a legii penale mai favorabile. *A contrario*, în HCC nr. 29 din 21 septembrie 2021, § 40, prescripția a fost catalogată ca o normă penală procedurală. Calificarea unei dispoziții ca fiind de drept penal substanțial sau procedural are importanță prin raportare la faptul că principiul neretroactivității legii nu se aplică dreptului penal procedural.

6. Cu privire la dispozițiile aplicabile în materia prescripției, Curtea Europeană s-a pronunțat deja în sensul în care aplicarea imediată a unei legi care proroga termenele de prescripție nu aducea atingere articolului 7 din Convenție, „pentru că această dispoziție nu poate fi interpretată în sensul în care ar împiedica, prin efectul aplicării imediate a unei legi de procedură, o prelungire a termenelor de prescripție, din moment ce faptele imputate nu s-au prescris niciodată”. Prin urmare, Curtea a stabilit că normele în materie de prescripție sunt legi de procedură (a se vedea *Coëme și alții v. Belgia*, 22 iunie 2000, § 149, și *Previti v. Italia* (dec.), 12 februarie 2013, § 80). Curtea a specificat că normele privind retroactivitatea stabilite la art. 7 din Convenție se aplică doar dispozițiilor care definesc infracțiuni și sancționarea respectivă. Normele privind prescripția nu definesc infracțiunile și pedepsele pe care le sancționează și pot fi interpretate ca impunând o simplă condiție prealabilă pentru examinarea cauzei [a se vedea *Borcea v. România* (dec.), 22 septembrie 2015, § 64] (HCC nr. 29 din 21 septembrie 2021, § 40).

7. În același sens a formulat și Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția), la solicitarea Curții Constituționale a Georgiei, punctul său de vedere *amicus curiae* cu privire la retroactivitatea regulilor în materie de prescripție (CDL-AD(2009)012), prin care aceasta evocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a stabilit că, dacă legea națională a unui stat consideră o regulă în materie de prescripție ca fiind mai degrabă de procedură decât de fond, este permisă modificarea acelei reguli cu scopul de a prelungi termenul de prescripție cu efect retroactiv în ceea ce privește infracțiunile pentru care nu se împlinise termenul de prescripție la momentul modificării. Totodată, Comisia de la Veneția precizează că principiul neretroactivității nu se aplică dreptului penal procedural, care e distinct de dreptul penal substanțial (a se vedea CDL-AD(2009)012).

8. Cu regret, nu am reușit să conving colegii ca în această cauză să fie consolidată jurisprudența Curții (a se vedea HCC nr. 29 din 21 septembrie 2021, § 40), care constată că normele privind prescripția nu definesc infracțiunile și pedepsele pe care le sancționează și pot fi interpretate ca impunând o simplă condiție prealabilă pentru examinarea cauzei. Această sarcină a rămas să fie rezolvată într-o eventuală cauză ulterioară. Din această perspectivă, la modul concret, dispozițiile articolului 60 din Codul penal nu definesc infracțiunile și pedepsele pe care le sancționează și trebuie interpretate ca impunând o simplă condiție prealabilă pentru examinarea unei cauze penale. Prin urmare, dispozițiile articolul 60 din Codul penal referitoare la prescripția tragerii la răspundere penală reprezintă norme procedurale care nu se supun regulii de aplicare a legii penale mai favorabile.

16 aprilie 2025

Liuba ȘOVA